

1.Прашање : Дилемата околу плаќањето на судската такса од аспект на примената на измената на чл. 146 од ЗПП односно т. 1 е дали доколку не се плати судската такса тужбата да се смета за повлечена и т. 2 дали може да се прифати нецелосно платена такса како уредна.

ЗАКЛУЧОК

Ова правно прашање се однесува на дилемата околу плаќањето на судската такса од аспект на примената на измената на чл. 146 од ЗПП односно т. 1 дали доколку не се плати судската такса тужбата да се смета за повлечена и т. 2 дали може да се прифати нецелосно платена такса како уредна.

По елаборирањето на ова прашање се цитира чл. 9 од Законот за изменување и дополнување на ЗПП каде е предвидено дека ако тужителот не ја плати судската такса во рок од 15 дена од денот на поднесување на тужбата се смета дека тужбата е повлечена од причина што ваквиот рок е преклузивен.

Постои согласност по однос на т. 1 од ова прашање односно доколку не е платена судската такса поднесената тужба да се смета за повлечена.

По однос на т. 2 од ова прашање имаше мислење ако во текот на постапката се зголеми тужбеното барање, судот да расправа за она тужбено барање за кое е платена таксата, а за зголеменото тужбено барање да не се расправа.

Како заклучок по однос на т. 2 од ова прашање се прифати ставот ако е платена судската такса, а истата не е целосно платена односно е платена во претежен дел односно 2/3 треба по истата да се постапува. Не треба во вакви случаи да се постапува ригидно.

Ако не е платена судската такса, поднесената тужба ќе се смета за повлечена, а ако во текот на постапката дојде до зголемување на тужбеното барање односно ако судската такса биде платена во претежен дел, судот треба да постапува принципиелно.

(Заклучок од 24.11.2009 година)

2. Прашање: Дали може да се донесе пресуда поради неподнесување на одговор на тужба во постапка на спорови од мала вредност.

ЗАКЛУЧОК

Во чл. 436 ст .1 од ЗПП е нормирано дека во постапка од спорови од

мала вредност не се применуваат одредбите за подготвително рочиште. Во ст. 2 од овој член е наведено дека во поканата за главната расправа ќе се наведе, покрај другото, дека ќе се смета дека тужителот ја повлекол тужбата ако не дојде на кое било рочиште за главна расправа и дека странките се должни сите факти и докази да ги изнесат на првото рочиште на главната расправа, како и дека одлуката може да се побива само поради сторена суштествена одредба на парничната постапка и поради погрешна примена на материјалното право. Од оваа законска одредба произлегува дека во споровите од мала вредност не се применуваат одредбите од подготвително рочиште но мора да се достави покана до странката за давање одговор на тужба. Со пропуштање на доставувањето е направена повреда од ЗПП.

Како дилема се наметна прашањето дали постапката во спорови од мала вредност преставува посебна постапка со систематизирани посебни одредби за таа цел кој не треба да се наметнуваат во редовната постапка.

Ова прашање се истретира како аргументирано мислење дека навистина се одвоени одредбите и дека не е точно дека е исклучено да се достави одговор на тужба во вакви спорови бидејќи во овие случаи постојат јасно дефинирани законски рокови.

Според наведеното се прифати правниот став дека во постапката во споровите од мала вредност не е исклучено донесување на пресуда поради неподнесување на одговор на тужба само доколку била доставена до тужениот уредна покана за давање на одговор на тужба со предупредување за последиците од истото.

Во постапката во споровите од мала вредност не е исклучено донесување на пресуда поради неподнесување на одговор на тужба само доколку била доставена до тужениот уредна покана за давање на одговор на тужба со предупредување за последиците од истото.

Заклучок од 24.11.2009 година

3. Прашање: Дали спаѓа во судска надлежност постапувањето по предлогот на Министерство за финансии - Управа за јавни приходи за определување на привремена мерка - забрана на располагање со имот со кој се бара на должникот (физичко лице) да му се забрани располагање со сметки и недвижниот имот (негова сопственост) и оваа мерка да трае се до целосна наплата на даночниот долг, а привремената мерка се однесува за обезбедување на парични побарување - неплатен данок по основ на непријавени и неоданочени приходи.

ЗАКЛУЧОК

Неспорен е фактот дека во управната постапка може да се истакнуваат предлози за издавање на привремени мерки. Но

Министерството за финансии не може да биде ниту странка во постапката, тоа е само орган и може да се легитимира како странка само во управна постапка, па затоа судот не е надлежен за постапување во вакви спорови. Според ова единствено е мислењето на сите Апелациони судови дека постапувањето по предлогот на Министерство за финансии - Управа за јавни приходи за определување на привремена мерка - забрана на располагање со имот до целосна наплата на даночниот долг не спаѓа во судска надлежност односно судовите не се надлежни да постапуват по овие предмети.

Како исклучок се јавуваат лицата кои потпаѓаат согласно одредбата од чл. 37 ст. 1 и 5 од Законот за спречување на корупција.

Постапувањето по предлогот на Министерство за финансии - Управа за јавни приходи за определување на привремена мерка - забрана на располагање со имот со кој се бара на должникот (физичко лице) да му се забрани располагање со сметки и недвижниот имот (негова сопственост) и оваа мерка да трае се до целосна наплата на даночниот долг, а привремената мерка се однесува за обезбедување на парично побарување - неплатен данок по основ на непријавени и неоданочени приходи, не е судска надлежност, освен за лицата кои потпаѓаат на чл. 37 од Законот за спречување на корупцијата(Сл.весник бр.83 од 2004 година)

Заклучок од 24.04.2009 година

4.Прашање: Дали плаќањето на дел од долгот после настапувањето на застареноста на обврската може да се смета за признавање на долг и дали таквата уплата може да предизвика прекин на застарувањето врз основа на чл. 376 ст. 1 и 2 од ЗОО.

ЗАКЛУЧОК

Во контекст на ова прашање се изнесе примерот дека има предмети во банките за отворени тековни сметки, по заминување на пензија на странките тековните сметки сеуште не се затворени, обврската застарува, а банката го тужи да ги плати заостанатите обврски. Правилен е ставот дека прекин на застареноста може да настапи само за време додека тече застареност, а после тоа може да настане само признавање на застарена обврска.

Со оглед на тоа дека сите Апелациони судии имаат идентични ставови по ова прашање се констатира фактот дека прекин на застареност може да настапи само за време додека тече застареност, а после тоа може да настане само признавање на застарена обврска.Плаќањето на дел од долгот после настапувањето на застареноста на обврската, не претставува прекин на застареност.

Прекин на застареност може да настапи само за време додека тече застареност, а после тоа може да настане само признавање на застарена обврска. Плаќањето на дел од долгот после настапувањето на застареноста на обврската, не претставува прекин на застареност.

Заклучок од 24.04.2009 година

5.Прашање: Како ќе се пресмета висината и основицата за утврдување на надомест на исхрана за време на работа, доколку се исплатува во паричен износ отпремнина и јубилејна награда и други надоместоци, како права предвидени со закон, иако висината и основицата не е утврдена со ЗРО за периодот од 06.02.2006 година до донесување на Општиот колективен договор за стопанството на РМ(23.06.2006 година).

ЗАКЛУЧОК

По однос на ова прашање се постави дилемата дали во периодот кога престанаа да важат Колективните договори, дали на работниците доколку поднесат тужба за исплата на вакви надоместоци ќе им се усвои нивното тужбено барање бидејќи не е определена основицата и висината на ваквите надоместоци која е определена дури со донесувањето на Општиот колективен договор за стопанството на РМ и дали исплатата на овие надоместоци е условена со финансиската состојба на работодавачот. По однос на финансиската состојба на работодавачот единствен е ставот дека тешката финансиска состојба на работодавачот не го ослободува од обврската за исплата на овој надомест бидејќи ова право е утврдено согласно ЗРО и Колективните договори. Во чл. 269 од ЗРО е предвидено усогласување на КД со Законот притоа мислејќи се на сите Колективни договори од нивното престанување до донесувањето на Општиот колективен договор за стопанството на РМ од 2006 година. Се наметна мислењето дека основот за овие надоместоци го дава ЗРО. Спорен е само процентуалниот износ кој треба да се додели. Бидејќи сите овие надоместоци се врзани за плата, а бидејќи во тој период нема Колективни договори основицата за плата треба да се црпи директно од просечната плата во РМ која секој месец ја утврдува надлежното министерство. Помалку од таа основица не смее да се досудува, а висината би била на износ од најмалку 20%.

Пресметувањето на висината и основицата за утврдување на надомест на исхрана за време на работа, доколку се исплатува во паричен износ отпремнина и јубилејна награда и други надоместоци, како права предвидени со Закон, иако висината и основицата не е утврдена со ЗРО за периодот од 06.02.2006 година до донесување на Општиот колективен договор за стопанството на РМ(23.06.2006 год) се врши на износ од најмалку 20%.

Заклучок од 24.04.2009 година

6. Прашање: Дали постои ништовност на преносот на правото на користење кога со продажбата на објектот во рамките на стечајната постапка на купувачот покрај правото на сопственост над објектот му е пренесено и правото на користење на градежното земјиште, сопственост на РМ, на кое објектот е изграден.

(Продажбата е извршена во времето на важење на Законот за градежно земјиште Сл.Весник на РМ бр.53/01)

ЗАКЛУЧОК

Наведено е дека во рамките на стечајна постапка од стечајната маса на купувач е продаден објект кој е изграден на земјиште сопственост на РМ. Со судска пресуда претходно е утврдено дека стечајниот должник е сопственик на објектот, а дека истиот има право на користење на земјиштето на кое објектот е изграден.

Првостепениот суд утврдил дека договорот за продажба е ништовен во делот за пренос на правото на користење. Според Законот за градежно земјиште, а посебно одредбите од чл. 49 и 50 не е дозволен промет на правото на користење на градежното земјиште. Според ставот на првостепениот суд со овој пропис правото на користење на градежно земјиште е отстранет од правниот режим во РМ. Во случајов ваквата одлука е донесена во врска со склучен договор за продажба на градежно неизградено земјиште, а не за градежно изградено земјиште, кое нешто е од суштествено значење.

Околу постоењето на правото на користење е истакнато дека во Р.Македонија од 2001 година бил променет режимот на градежното земјиште. Законот за Градежно земјиште (Сл.Весник бр.53/01) започнал да се применува од 13.09.2001 година, а од тогаш се применува и Законот за сопственост и други стварни права. Новиот Закон за Градежно земјиште во своите одредби не предвидува стекнување и постоење на право на користење на градежно земјиште, но овој Закон по автоматизам не го отстранува правото на користење од нашиот правен систем. Новиот Закон предвидува можност правото на користење кое се стекнало според дотогашните прописи, да се трансформира во право на сопственост или во договор за закуп. Овој Закон во ни една одредба не предвидува дека со неговото влегување во сила правото на користење автоматски да се укине, да престане или нешто слично.

Околу преносливоста на правото на користење е констатирано дека при донесувањето на Законот за градежно земјиште одредбите како што се чл. 51, 52, 53, 55 ст. 1, 66 ст.1, 67 и 70 ст.1 се укинати со одлука на Уставниот суд на РМ(Сл.Весник на РМ бр.59/02). Според новиот Закон за градежно земјиште е воведен нов принцип според кој објектот и земјиштето

се во правно единство.Согласно чл. 65 од овој Закон се додека не се изврши трансформација на правото на користење во право на сопственост на градежното земјиште важи стариот принцип односно начелото на правно неединство помеѓу градежното земјиште и објектите изградени на тоа земјиште, поради што и отуѓување на објектот е можено иако трансформацијата на правото на користење на градежно земјиште во право на сопственост се уште не е извршена.

На новиот сопственик на објектот со преносот на сопственоста над објектот му се пренесува и правото на користење на земјиштето. Новиот сопственик на објектот спрема РМ ги има истите права во однос на трансформација или закуп на градежното земјиште кои ги имал и претходниот сопственик на објектот. Сопственикот на земјиштето, РМ со преносот на правото на користење не трпи апсолутно никаква штета. Дали ќе има трансформација во сопственост или закуп одлучува исклучиво сопственикот - РМ.

Заклучок од 24.11.2009 година

7. Прашање : Примена на чл. 19 од Законот за изменување и дополнување на Законот за Парнична постапка (Сл.Весник на РМ бр. 110/08), а во однос на тоа кога постапката започнува, дали со поднесување на тужбата од страна на тужителот или со доставување на тужбата на одговор на тужениот.

ЗАКЛУЧОК

Има мислења дека парницата се поведува со тужба и дека со поднесувањето на истата почнува да тече парницата како што впрочем и е нормирано. Други мислења се во насока на тоа дека поради тоа што не се превземаат никакви дејствија (пр. неплатена такса), не започнала ниту парницата.

По однос на ова прашање се потенцира и тоа дека судот е должен покрај ЗПП да го применува и Законот за судски такси.

Бидејќи сите Апелациони судови имаат идентичен став по ова прашање се донесе заклучокот дека постапката започнува со поднесувањето на тужбата, а парницата почнува да тече откако тужбата му се достави на тужениот на одговор.

Парницата започнува со доставување на тужбата за одговор на тужениот.

Заклучок од 24.04.2009 година

8. Прашање: Која камата треба да се примени поради доцнење на исплата на надомест на експроприран имот.

ЗАКЛУЧОК

По елаборирање на конкретни предмети доставени до Апелационен суд Штип во жалбена постапка во кои се наметнува горенаведеното правно прашање, а со цел воедначување на судската пракса и завземање на единствен став во врска со овие предмети се утврди дека во конкретниот случај нема извршна исправа по однос на каматата. поради ова причина следуваše заклучокот дека поради задоцнета исплата на надомест на експроприран имот следува камата не по конформна метода туку по есконтна стапка.

Поради задоцнета исплата на надомест на експроприран имот следува камата не по конформна метода туку по есконтна стапка.

Заклучок од 03.12.2009 година.

ОПШТИ ЗАКЛУЧОЦИ

- Кога работодавецот го откажува договорот за вработување, согласно чл.78 ст. 1 од ЗРО во истата одлука трба да биде содржана одлуката за откажување на претходниот договор за вработување со конкретните причини зошто истото е сторено и треба да е содржан новиот изменет договор за вработување. На работникот не може да му се ускрати правото да бара примарна и судска заштита против одлуката за откажување на договорот за вработување и причините наведени во истото.

Заклучок од 02.03.2007 год

- Имајќи предвид дека таксената Тарифа утврдена во Законот за судски такси во тарифен број 3 точка 9 од Забелешката уредува дека “таксата за укината одлука се засметува во таксата за новата одлука односно “порамнување“, јасно произлегува интенцијата на законодавецот да исклучиво такса за одлука се плаќа еднаш без оглед на бројот на укинувањето на одлуката. Од тука со самиот факт дека конкретната одредба за плаќање такса за жалба во случај кога одлуката неколку пати се укинува, законодавецот нема инкорпорирано во Законот за судски такси, произлегува дека такса за жалба се плаќа

без разлика колку пати одлуката е укинувана односно за секоја поднесена жалба мора да биде платена и судска такса.

Заклучок од 02.03.2007 год .

- Во случај кога со правосилна пресуда е утврдена ништавност на одлуките на Собрание на акционери со кои се именувани членови на органот на управување и е утврдена ништовност на уписот во Трговскиот регистар, во заведен спор за враќање на управувачкиот додаток, се смета дека ништовноста произведува дејство од моментот кога се донесени одлуките и од тогаш немаат правно дејство, така што тужениот член на органот должен е да го врати тој додаток независно од тоа кога истиот е бришан од Централниот регистар.

Заклучок од 27.01.2010 год

- Кога работодавецот согласно чл. 78 од ЗРО (Сл.Весник на РМ бр.62/05) го откажува договорот за вработување и на работникот истовремено му предлага склучување на нов променет договор за вработување, истиот должен е заедно со понудениот нов договор за вработување писмено да го извести работникот за откажувањето на договорот за вработување со причините за откажувањето односно понудата за склучување на нов променет договор како работникот би знаел од кои причини му се откажува договорот за да потоа согласно чл.72 ст. 3 во заведениот спор да може да ја оспорува основаноста на причината за промена на договорот за вработување.

Доколку во случај работодавецот го откажал договорот за вработување и истовремено му предложил на работникот склучување на нов променет договор за вработување, а работникот го потпишал новиот променет договор за вработување без претходно работодавецот да го извести работникот за основот и причините на отказот на договорот за вработување, се смета дека таквиот отказ е спротивен на чл. 78 од ЗРО, а со тоа таквиот отказ и новиот променет договор за вработување се незаконити.

Заклучок од 2007 год

- Кога странката поднесува жалба повеќе пати во текот на постапката, а пресудата претходно била укината, за секоја поднесена жалба се плаќа посебна такса.

Заклучок од 2007 год

- Кога на работникот му е откажан договорот за вработување поради деловни причини согласно чл. 76 од ЗРО(Сл.Весник на РМ бр.62/05), односно кога не е можно продолжување на работниот однос, а престане потребата од вршење на одредена работа заради економски, организациони, технолошки, структурални или сл. промени кај работодавецот, согласно одредбите од Конвенцијата за престанок на работен однос по иницијатива на работодавецот бр. 158 и препораката за престанок на работниот однос на иницијатива на работодавецот бр. 166 на МОТ, потребно е пред да се донесе одлуката за отказ на договорот за вработување да се применуваат критериумите и мерилата предвидени во Колективен договор или друг акт на работодавецот, за да може да се утврди приоритет.

Заклучок од 2007 год

- Кога работодавецот врз основа на претходна согласност на работникот и ставена административна забрана во наредниот период престанал да врши уплата на месечните рати од подигнатиот кредит од страна на работникот во одредена банка, банката како доверител во облигационо правниот однос со работникот го задржува правото да бара раскинување на договорот за кредит и целосна исплата на остатокот од неплатениот кредит директно од работникот како друга договорна страна согласно склучениот договор за кредит.

Истото важи и во случај , кога со договорот за кредит двете договорни страни се согласиле договорот да се смета за раскинат, доколку работникот не платил две едноподруго месечни рати.

Банката има право по друг основ - надомест на штета да бара од работодавачот да и се надомести таквата штета ако се исполнети условите по основ на одговорност од причинета штета.

Доколку бидат исполнети условите за раскинување на договорот за кредит поради неисплатени две или повеќе рати согласно склучениот договор помеѓу банката и работникот, а подоцна се продолжило со отплата на месечните рати, се смета дека банката се согласила договорот да продолжи и не може да бара од работникот раскинување на договорот и целосна исплата на остатокот од кредитот.

Заклучок од 2007 год.